

Elin Morin
Investering

REMISSVAR

Till: Stockholms stadshus AB
Att: Krister Stralström
remiss@stadshusab.se

Remiss av Inbjudan till samråd om Roslagsbanan till city, SSAB 2025/21

Sammanfattning

Stockholm Vatten och Avfall (SVOA) har tagit del av rubricerat ärende daterat 28 januari 2025 och har i detta yttrande sammanställt synpunkter gällande VA för samrådshandlingarna. Projektets omfattning och komplexitet kräver att trafikförvaltningen bjuder in SVOA till samordning i gemensamt arbetsforum.

Bakgrund

Region Stockholm planerar genom trafikförvaltningen för Roslagsbanans förlängning till city. Projektet innebär att Roslagsbanan efter Universitet får en ny sträckning, där spåren inledningsvis förläggs i tråg fram till Albano och därefter i tunnel. Förlängningen blir 3,4 kilometer lång och ansluter till de två befintliga stationerna Odenplan och City. För att kunna bygga den nya spårtunneln behövs en arbetstunnel per station och etableringsytor för dessa. Projektet har idag som inriktning att genomföra tunnelarna med borrhning och sprängning.

SVOA har under samrådet tagit del av Samråd om spårlinje, stationslägen, arbetstunnlar och etableringsområden Järnvägsplan och miljöprövning Januari-februari 2025. SVOA hänvisar till Stadshuset AB:s samrådsyttrande (Dnr KS 2024/496) för SVOA:s synpunkter gällande tidigare samråd.

Projektet kräver samordning mellan trafikförvaltningen och SVOA. Trafikförvaltningen har kallat SVOA till att ingå i en samordningsgrupp som syftar till att hantera frågor rörande VA. Bland annat skall forumet hantera korsningar med tunnlar, brandvatten, nya anslutningar och försörjning till anläggningen samt projektering av ny- och omläggning av befintliga system mm. Allmänna bestämmelser och dokument som trafikförvaltningen behöver ta i beaktan finns att tillgå sist i remissyttrandet samt på SVOA:s hemsida.

Stockholm Vatten och Avfalls synpunkter

Påverkan på den allmänna VA-anläggningen

Den allmänna VA-anläggningen måste vara i drift under hela entreprenadtiden. SVOA kräver tillgång till den allmänna VA-anläggningen samt att VA-anläggningens funktion säkerställs under både projektets bygg- och driftskede.

Pågående projekt

SVOA planerar och genomför även VA-arbeten inom flertalet andra externt initierade exploateringsprojekt. VA-arbeten som projekteras av trafikförvaltningen bör samordnas med kommande exploateringsprojekt för att säkerställa en långsiktigt hållbar och driftbar VA-anläggning.

Avtal

Ett samverkansavtal behöver tecknas avseende kostnadsfördelning, planering och projektering samt övergripande principer för genomförande av erforderliga åtgärder vid beröringspunkter mellan den allmänna VA-anläggningen och utbyggnaden av Roslagsbanan.

För ledningar i allmän platsmark ligger den allmänna VA-anläggningen med stöd av Markavtalet tecknat 2015-12-17. För korsningar som medför gemensamma skyddszoner skall avtal tecknas. Skyddszonen för bergtunnlar är generellt 5 meter. För det underjordiska dag- och bräddvattenmagasinet Ormen sträcker sig skyddszonen 8,25 meter från tunnelns begränsningslinje i sidled, 6,5 meter från tunnelns övre begränsningslinje samt 6 meter från tunnelns undre begränsningslinje. I skyddszonen får inga arbeten eller ingrepp så som schaktning, sprängning, borring utföras utan medgivande från SVOA.

Genomförandavtal tecknas för de arbeten som berör den allmänna VA-anläggningen inom ramen av trafikförvaltningens projekt.

Synpunkter gällande järnvägsplanernas påverkan på den allmänna VA-anläggningen

Allmänt

Lägen för uppstickare så som luftutbytesschakt redovisas inte i samrådsunderlaget. Trafikförvaltningen behöver i kommande projektering placera uppstickare med hänsyn till den allmänna VA-anläggningen så att konflikter inte uppstår.

Spårtunneln

Spårtunnelns föreslagna läge är i direkt konflikt med SVOAs befintliga bergförlagda tunnel vid Bellevue. SVOA motsätter sig spårtunnelns föreslagna läge i beröringspunkten och projektet behöver justera spårtunnelns läge för att undvika konflikt. Den befintliga VA-tunneln används för fördröjning av brädd- och dagvatten och är att betrakta som röd zon.

Etableringsyta Universitet

Inom etableringsytan finns en större dagvattenledning med oklart ägandeskap. Söder om etableringsytan finns en huvudvattenledning som inte är att betrakta som dragsäker.

Tråg samt etableringsyta och arbetstunnel vid Albano

Föreslaget läge för tråget samt etableringsytan medför konflikt med lokalt ledningsnät för spill- och dagvatten samt vatten och servisledningar.

Etableringsyta och arbetstunnel vid Bellevue

Föreslagen arbetstunnel medför direkt konflikt med en tunnel som är kritisk för drift och underhåll av SVOA:s anläggning. SVOA förordar att trafikförvaltningen anlägger en separat arbetstunnel med eget påslag och framtida service- och utrymningstunnel för Roslagsbanan.

Etableringsytan medför flertalet konflikter med befintliga VA-ledningar, bland annat med en vattenledning, trycksatt spillvattenledning, en större brädd- och dagvattenledning till Brunnsviken samt anslutande ledningar.

Etableringsyta och arbetstunnel vid Haga

Inom etableringsytan finns distributionsledningar för vatten samt en större dagvattenledning som korsar Karlbergstunneln.

Etableringsyta och arbetstunnel vid Johannes

SVOA motsätter sig denna etablering då ytan inrymmer kritiska funktioner för en av SVOA:s underjordiska anläggningar. Inom etableringsytan har SVOA även större självfallsledningar och trycksatta avloppsledningar.

Etableringsyta och arbetstunnel vid Torsgatan

SVOA har en större äldre infodrad självfallsledning samt distributionsledning för vatten längsmed etableringen.

T-centralen

Det finns omfattande kulvertsystem för VA-ledningar vid T-centralen. Projektet behöver ta hänsyn till dessa i sin fortsatta projektering så att ledningarna kan ligga kvar i befintligt läge.

Brandvatten

Trafikförvaltningen skall försörja sina egna anläggningar med erforderligt brand- och sprinklervatten i tunnlar och på stationer och skall därför bygga egna interna anläggningar, exempelvis sprinklerbassänger. Projektet behöver även utreda hantering av släckvatten vid brand, exempelvis genom uppsamling och externt omhändertagande.

VA-anslutning

Anslutningspunkter för trafikförvaltningens projekt under bygg- och driftskede beslutas av SVOA i kommande projektering.

Stationerna ligger inom fastigheter som redan har VA-anslutning och befintlig VA-anslutning nyttjas i driftskedet. För anslutningar under byggskedet tecknas avtal med villkor för kapacitet och kvalitet för anslutningen. Separata ledningssystem för spill- och dagvatten ska byggas inom kvartersmark och etableringsytor.

Dagvatten skall hanteras enligt stadens åtgärdsnivå och riktlinjer inom kvarters och allmän platsmark innan avledning till det allmänna ledningsnätet. Länk till riktlinjer på SVOA:s hemsida finns sist yttrandet.

Vid nyanslutning anges marknivån i den punkt där servisen ansluter till samlingsledningen plus 0,3 meter som dämningnivå. Avledning av spillvatten med självfall tillåts ej för anläggningar belägna under omgivande marknivå. Därför kommer anläggningar under marknivå att behöva pumpa spillvatten till högre anslutningsnivå inom fastigheten. Sådan intern pumpstation bekostas ej av SVOA.

Grundvattenpåverkan och geotekniska risker

SVOA:s VA-ledningar bygger till stor del på självfallsprincipen där även små nivåförändringar (sättningar) i systemet kan leda till försämrad funktion. Trafikförvaltningen bör göra en inventering och helhetsbedömning bland annat utifrån ledningarnas material, ålder, skarvtyper och ev. självfall, tillsammans med jordlagrens sättningssänslighet samt utbredning av grundvattenmagasin, grundvattennivåer. Utöver markförlagda VA-ledningar har SVOA exempelvis även pumpstationer, underjordiska kammare och dagvattenmagasin som bör ingå i kommande MKB. Se t.ex. bilaga 5.4 i Kontrollprogram för vattenverksamhet för tunnelbana från Kungsträdgården till Nacka och Söderort ([2140-P11-32-00025.pdf](#) ([nyatunnelbanan.se](#))).

Vattenhantering

Avledning av vatten behöver ske i både bygg- och driftskede. Som VA-huvudman har SVOA inget ansvar att avleda vatten från infrastrukturprojekt så som tunnelvatten eller annat vatten som väsentligt skiljer sig från hushållsvatten i den allmänna VA-anläggningen. Användning av den allmänna VA-anläggningen i bygg- och driftskedet beslutas genom samråd med SVOA. Om SVOA och trafikförvaltningen beslutar om avledning till den allmänna VA-anläggningen krävs att avtal med villkor tecknas. Trafikförvaltningen behöver bjuda in SVOA att delta i kommande samråd kring kontrollprogram för hantering av länshållningsvatten för byggskede.

Projektet behöver planera och utreda hur inläckaget av dränvatten, behovet av dricksvatten, användning av ledningsnät samt avledning av länshållningsvatten till reningsverk skall minimeras. Åtgärder som täta tunnlar, återcirkulation av vatten i produktion, kvävefria sprängmedel, användning av dränvatten för skyddsinfiltration och egen avledning av vatten till recipient bör ingå i detta. Projektet behöver uppskatta och motivera behovet av att använda den allmänna VA-anläggningen samt vilka alternativ som är möjliga. Projektet behöver förtydligande varför användning av tunnelborrmaskin inte kommer att användas som i exempelvis tunnelbanans Gula linje till Älvsjö. I övrigt gäller:

- Permanent avledning av dränvatten i driftskedet får inte avledas till reningsverk.
- Volym av länshållningsvatten till reningsverk i byggskede ska minimeras. När sprängningar avslutas och kvävehalten sjunker under 10 mg/l ska vattnet hanteras på annat sätt. Det kräver planering och utredning så att förutsättningar och alternativ är utredda innan vattnet hamnar inom det så kallade gräzonsvattenspannet (då kvävehalter är lägre än vad reningsverk kan behandla men högre än vad recipienterna tål).
- Etableringsytorna Klassföreståndaren och Johannes ligger inom, eller på gränsen, för kombinerat område. Projektet behöver säkerställa att det finns möjligheter för avledning till recipient när kvävehalten sjunker under 10 mg/l. Följande länk ger översiktlig information om ledningsnätets avledning av dagvatten [Tekniska avrinningsområden dagvatten \(recipient\) | Stockholm Vatten och Avfall AB](#)
- Projektet skall i tidigt skede säkerställa nödvändig rening, dimensionering och skötsel av utrustning för att under hela byggskedet innehålla riktvärden för länshållningsvatten. Det ska vara tydligt vilka åtgärder som sätts in när riktvärden överskrids och det ska finnas en tidsplan för planerade åtgärder.
- Projektet ska i ett tidigt skede säkerställa att det finns tillräckliga ytor och resurser att använda bästa möjliga teknik vid rening av länshållningsvatten så att reningen inte prioriteras bort i senare skeden.
- Projektet ska inför varje länshållning där avledning till ledningsnätet är aktuellt undersöka och bedöma risker för föroreningar. Alla typer av miljögifter ska avskiljas och renas i största möjliga mån innan avledning till ledningsnätet, däribland PFAS
- Vid avledning via dagvattennätet bör Stockholm stads vägledning "Hantering av länshållningsvatten vid avledning till yt- eller grundvatten" användas som utgångspunkt för att även ta hänsyn till recipienter. Stadens riktlinje gällande kvävehalter är hårdare än 10 mg/l, varför projektet behöver utreda hantering av det så kallade gräzonsvattnet.

Bestämmelser och anvisningar

Allmänna bestämmelser och anvisningar för markarbeten inom eller intill berganläggningar tillhörande Stockholm Vatten och Avfall.

Allmänna bestämmelser och anvisningar för markarbeten inom eller intill jordförlagda anläggningar tillhörande Stockholm Vatten och Avfall.

Riktlinjer för länshållningsvatten (stockholmvattenochavfall.se)

Riktlinjer för industrier och andra verksamheter Riktlinjer | Stockholm Vatten och Avfall Stadens riktlinjer gällande Dagvatten startsida | Dagvatten (stockholmvattenochavfall.se)

SVOA:s hemsida för länshållningsvatten Länshållningsvatten | Stockholm Vatten och Avfall

Riktlinjerna för PFAS i länshållningsvatten bilaga1_lanshallningsvattenfran_pfas-fororenade_omraden-1.pdf

Christian Rockberger
Verkställande direktör

Kopia skickas till följande funktioner som medverkat: Investering Stab, Investering Projektering och byggledning, Investering Projektberedning exploatering, Investering Exploateringsprojekt, SFA, SFV, Projekt och utveckling VA och Kvalitet och miljö VA.

Kopia skickas för kännedom till avdelningen Avfall och SVOA Registraturet